

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 44/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av universitetslagen

Till kulturutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 november 2006 en proposition med förslag till lag om ändring av universitetslagen (RP 256/2006 rd) till kulturutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till kulturutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Eerikki Nurmi, undervisningsministeriet
- professor Mikael Hidén
- professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att universitetslagen ändras. Syftet är att utöka universitetens ekonomiska autonomi så att alla universitet ges möjlighet att ha egen egendom utanför statens budgetekonomi samt status som juridiska personer i form av universitetsfonder.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2007.

I motiveringen till lagstiftningsordning i propositionen behandlas bestämmelserna med ut-

gångspunkt i grundlagens 123 § 1 mom. om självstyrelse samt 84 § 1 mom. och 87 § om fullständighetsprincipen för budgeten och fonder utanför budgeten. Enligt motiveringen kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom ärendet lämnar rum för tolkning har regeringen ändå ansett att grundlagsutskottet bör inkomma med ett utlåtande.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Enligt 39 § 1 mom. i lagförslaget har universiteten rätt att i en från statsbudgeten och staten som juridisk person fristående universitetsfond ta emot donations- och testamentsmedel samt medel som överförs från stiftelser och privata sam-

manslutningar. Universitetsfonden utför enligt 2 mom. i eget namn rättshandlingar som gäller fonden och dess medel och för talan inför domstol och myndigheter i ärenden som gäller dem. Universitetsfonden svarar för sina förbindelser med sina egna medel. Fondmedlen kan använ-

das för universitetets verksamhet. De kan även användas för avlöning av statsanställd personal till universitetet och för inrättande av statliga tjänster.

Förslaget går ut på att universiteten, som i sig omfattas av statsekonomin, ska kunna ta emot egendom som doneras eller överförs från organisationer som inte hör till statens budgetekonomi. Universiteten bildar då juridiska personer som kallas universitetsfonder. Idag är det bara Helsingfors universitet och Åbo Akademi som har denna möjlighet enligt 27 § och 31 § i universitetslagen, som stiftades med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 3/1997 rd).

Eftersom den egendom som avses i förslaget är strängt privat, är det enligt utskottet inte fråga om att inrätta en statlig fond enligt grundlagens 87 § om fonder utanför statsbudgeten. De föreslagna bestämmelserna om från statsekonomin avskild egendom som innehas av universitetsfonden som juridisk person medför heller inga

problem när det gäller fullständighetsprincipen för statsbudgeten enligt 84 § 1 mom. i grundlagen. Sådana drag av separat juridisk person och separat egendom har Helsingfors universitet och Åbo Akademi sedan tidigare p.g.a. sin juridiska dubbelkaraktär. Detsamma gäller t.ex. FPA och Finlands Bank, som kan karaktäriseras som självständiga offentligrättsliga anstalter. De föreslagna bestämmelserna befäster universitetens självstyrelse i enlighet med 123 § 1 mom. i grundlagen och främjar därför också indirekt vetenskapens och den högsta utbildningens frihet, som är tryggad enligt 16 § 3 mom. i grundlagen (GrUU 30/2004 rd). Lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 1 december 2006

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Arja Alho /sd
ers. Hannu Hoskonen /cent
Johannes Koskinen /sd
Annika Lapintie /vänt
Outi Ojala /vänt
Klaus Pentti /cent

Markku Rossi /cent
Simo Rundgren /cent
Seppo Särkiniemi /cent
Ilkka Taipale /sd
Astrid Thors /sv
ers. Veijo Puhjo /vänt.

Sekreterare var

utskottsråd Sami Manninen.